

TURKU ÅBO

2.6.2016

ALMA^{num} -numeerinen matkailumalli:

**Matkailutulo ja -työllisyys Varsinais-Suomessa sekä
Turun ja Vakka-Suomen seutukunnissa
2011–2015**

tutkijat Ari Karppinen ja Saku Vähäsantanen

kesäkuu 2016

Tutkimuksen perustarkoitus

- Tuottaa (Turun seudun ja Varsinais-Suomen) matkailun kehittämiseksi määrällistä, tilastoihin ja talousteoriaan perustuvaa tietoa matkailun aikaansaamasta
 - Tulosta (€)
 - Työllisyydestä (HTV)
- Tutkimus tehdään nyt toisen kerran Varsinais-Suomen ja Turun seudun osalta ja tulokset koskevat vuosia 2011-2015.
 - Vakka-Suomen seutukunnan osalta tutkimus tehdään toista kertaa
- Vastaavantyyppisellä mallilla on arvioitu 2011, 2012 ja 2013 Satakunnan, sen seutukuntien ja Porin seudun kuntien matkailutuloa ja -työllisyyttä koskien vuosia 2009-2012. Nyt toteuttavan hankkeen II osioissa päivitetään vastaavasti vuosien 2013-2015 osalta myös Satakunnan, sen seutukunnat ja Porin seudun kunnat, joten aikasarjaa on vuodet 2009-2015.

Matkailumallin taustaa

- Vuonna 2011 on kehitetty tilasto- ja taloustiedelähtöinen alueellisesti räätälöity matkailutulon ja -työllisyyden numeerinen malli (**ALMA^{NUM}**), joka on sovellettavissa useisiin maakuntiin ja seutukuntiin.

- Varsinais-Suomen malli päivitetään* nyt toisen kerran (edellinen 2013 koskien vuosia 2011 ja 2012**)

* Päivittäminen tarkoittaa uusien tilastohavaintojen käyttöä ja aluetaloudellisen tulo- ja työllisyyskertoimen uudelleenlaskemista käyttäen hyväksi alueellisia ja valtakunnallisia panos-tuotostaulukoita ja keynesiläistä kerroinanalyysia.

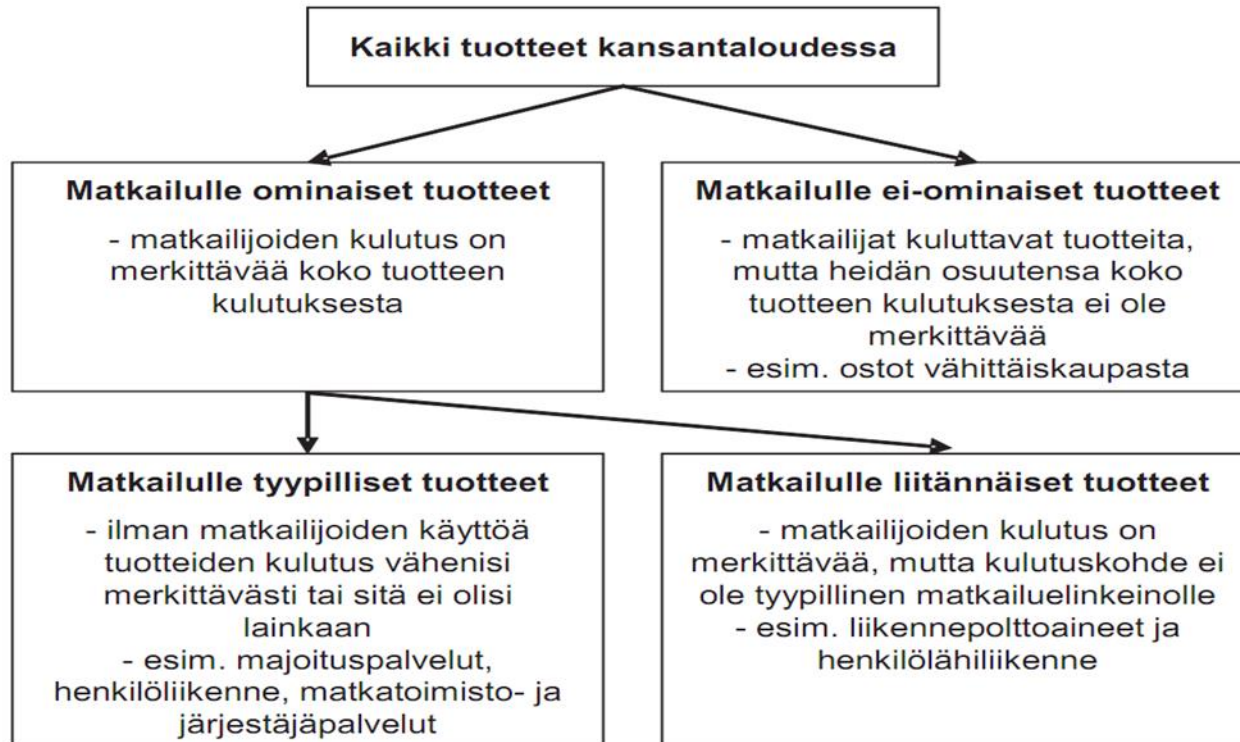
** tässä päivityksessä vuoden 2015 vaikutusarviot olivat ennakkollisia

- Mallin tuloksia voidaan verrata Satakunnassa vastaavalla mallilla toteutettuihin tutkimuksiin.

Matkailun määrittäminen: perushaasteet

- **Tilastot** eivät tunne matkailutoimialaa tai matkailutuotteita
 - => ne on määritettävä erikseen.
- **Maatasolla**
 - useissa maissa tehdään ja julkaistaan säännöllisesti matkailutilinpitoa (Tourism Satellite Account), joissa on määritelty matkailutoimialoja ja -tuotteita.
- **Aluetasolla**
 - *kaikki maakuntia* koskien on tehty *kattavana* matkailutuloarvio erillishankkeena, viimeksi Konttinen 2006 (Tilastokeskus/KTM), jossa on määritelty eri matkailutoimialojen matkailutuotteiden tulo-osuuksia.
 - *yksittäisten alueiden ja matkailukeskusten tapauksessa* arvioitu matkailutuloa ja -työllisyyttä useissa erillishankkeissa, joissa arviointimenetelmät (usein ei julkisia) ja arvioinnin suorittajat ovat varsin moninaisia.

MATKAILUTUOTTEIDEN MÄÄRITTÄMINEN

Kuva 1. Matkailulle ominaiset ja ei-ominaiset tuotteet

VARSINAIS-SUOMEN välittömän matkailutulon ja -työllisyyden määrittäminen

1. VÄLITÖN MATKAILUTULO (milj. €)

- a. Matkailuun liittyvät toimialat (Tilastokeskuksen (TK) satelliittitilinpito) pohjana:
 - a. Toimialaluokituksen (TOL) korjaus 2002 => 2008
 - b. Varsinais-Suomi ja Turun seutukunta TOL-päällekkäisyyksien puhdistus
- b. Toimialojen *matkailutulo*prosenttiosuuksien estimointi tehdään Konttisen 2006 (TK/KTM) tutkimusta hyödyntäen: Varsinais-Suomen panos-tuotosmalli -pohjainen poiminta ja laskenta
- c. Toimipaikkarekisteriaineistosta liikevaihtomuuttajat

2. VÄLITÖN MATKAILUTYÖLLISYYS: (htv)

- a. Kuten yllä paitsi henkilöstömäärämuuttuja
 - a. Osa- ja määräaikaisuus sekä kausiluonteisuus huomioidaan (mittaus henkilötyövuosina)

VARSINAIS-SUOMEN kokonaismatkailutulon ja -työllisyyden määrittäminen

- Maakuntatasolla huomioidaan kerrannaisvaikutukset eli lasketaan välitön ja kerrannainen matkailutulo ja –työllisyys, josta saadaan kokonaisvaikutus
- Käytetään pohjana kansainvälisten matkailututkimusten (keynesiläistä) aluetaloudellista kerrointa (huomioi tulovuodot jokaisella tulongiertokierroksella
- Kerroin on kalibroitu Varsinais-Suomea koskevilla tilastollisilla parametreilla numeeristen arvojen saamiseksi
 - Huomioitu ensimmäisen tulokierroksen suorat tulovuodot matkailutulossa Varsinais-Suomen aluetalouden rakenne huomioiden (valtakunnallisesta panos-tuotomatriiseista johdettu alueelliset panos-tuotos kertoimet).
 - Kertoimessa huomioitu koko Varsinais-Suomen tulovuodot muihin maakuntiin, ulkomaille sekä tuoteverovuodot (netto)
 - Rajakulutusalttiudet (Varsinais-Suomessa ja muualla tuotetuille hyödykkeille ja palveluille)
- Työllisyyden kerrannaiset vaikutukset arvioitu vakiotuottavuusolettamuksella (liikevaihto/henkilöstö) maakuntatasolla.

VARSINAIS-SUOMEN matkailutulon ja - työllisyyden määrittäminen: kerrannaisvaikutusten päivitys 2016

- Kerroinvaikutusta arvioitaessa hyödynnetty uusimpia vuoden 2015 valtakunnallisia panos-tuotostaulukoita (koskevat vuotta 2013), jotka on alueellistettu koskemaan Varsinais-Suomen nykyistä aluerakennetta sijaintiosamääräkorjauksella
 - -> saadaan uusimmat arviot toimialojen välisistä panos-tuotosvirroista ja elinkeinorakenteesta ja tulovuodoista muualle Suomeen, ulkomaille ja (valtion) verotukseen
- Alueellisen rajakulutusaltiuden laskemisessa on hyödynnetty uusimpia tutkimuksia sekä tulo- ja kulutustilastoja
- Työllisyyskertoimia laskettaessa on hyödynnetty uusimpia alueellisia tuottavuusaineistoja

TURUN SEUTUKUNNAN matkailutulon ja -työllisyyden määrittäminen

- Matkailutoimialat kuten maakuntatasolla
- Välitön matkailutulo
 - Matkailun prosenttiosuudet ja muuttuja sama kuin maakuntatasolla
- Välitön matkailutyöllisyys
 - Matkailun prosenttiosuudet ja muuttuja sama kuin maakuntatasolla
- **Ei arvioida matkailun kerrannaisvaikutuksia** johtuen siitä, että tulovuodot seutukuntatasolla ovat merkittäviä (ei voida käyttää maakuntatason kertoimia)
 - => kerroinvaikutukset ovat suhteellisesti pieniä

Varsinais-Suomen ja Turun seutukunnan matkailutulon ja -työllisyyden määrittäminen 2015 (ennakolliset arviot)

- Kaikilla aluetasoilla lisäongelmana on se, että liikevaihto- ja henkilöstöluvut julkaistaan Tilastokeskuksen (TK) tilastoissa viiveellä. Esim. **ALMA**^{num} mallissa tarvittavia vuoden 2015 tilastolukuja ei ole saatavilla keväällä 2016.
- Tässä tutkimuksessa 2015 luvut ovat ennakollisia arvioita perustuen Varsinais-Suomea koskevaan jo julkistettuun toimialoittaiseen suhdanneaineistoon.

ALMA^{num}-matkailumallin tulokset 2016

1. Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomi

VÄLITÖN MATKAILUTULO JA -TYÖLLISYYS VARSINAIS-SUOMESSA

Muuttuja	2011	2012	2013	2014	2015*
Liikevaihto (milj. €)	1 003,7	913,6	960,5	910,9	948,3
Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		-90,1	46,9	-49,6	37,4
Liikevaihdon vuosimuutos (%)		-8,97 %	-0,30 %	5,44 %	4,10 %
Henkilöstö (htv)	5 828	5 462	5 733	5 344	5 397
Henkilöstön vuosimuutos (htv)		-366	271	-389	53
Henkilöstön vuosimuutos (%)		-6,3 %	5,0 %	-6,8 %	1,0 %

KOKONAISMATKAILUTULO JA -TYÖLLISYYS VARSINAIS-SUOMESSA

Muuttuja	2011	2012**	2013	2014	2015*
Liikevaihto (milj. €)	1 449,0	1 451,7	1 526,1	1 447,3	1 506,7
Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		2,7	74,5	-78,8	59,3
Kerroinvaikutus (liikevaihto, milj. €)	445,3	538,0	565,6	536,4	558,4
Henkilöstö (htv)	7 842	7 989	8 390	7 864	7 942
Henkilöstön vuosimuutos (htv)		147	401	-526	79
Kerroinvaikutus (henkilöstö, htv)	2 014	2 528	2 657	2 520	2 545

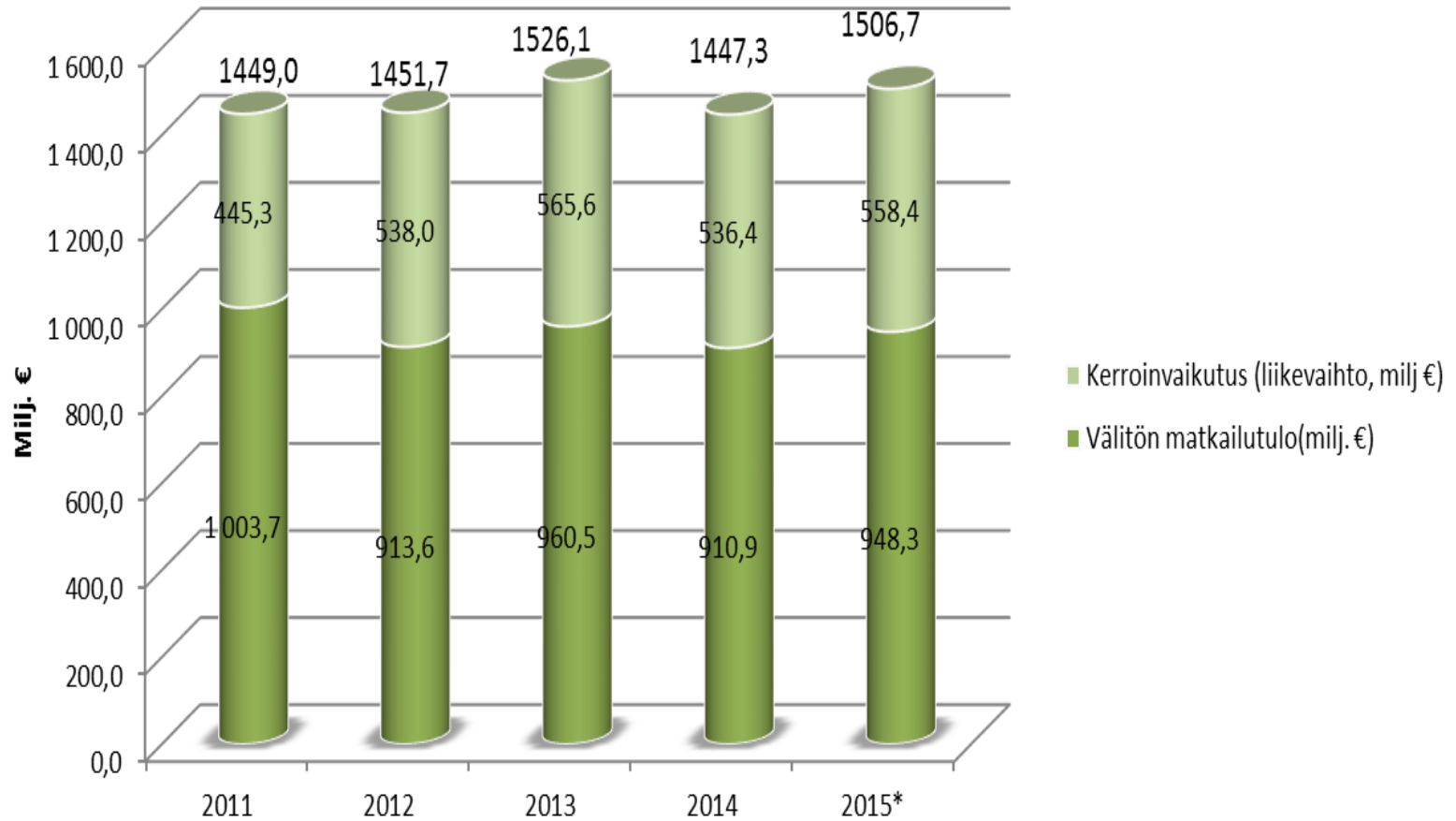
* Ennakoarvio

** Vuodesta 2012 alkaen käytetty päivitettyä kerrointa

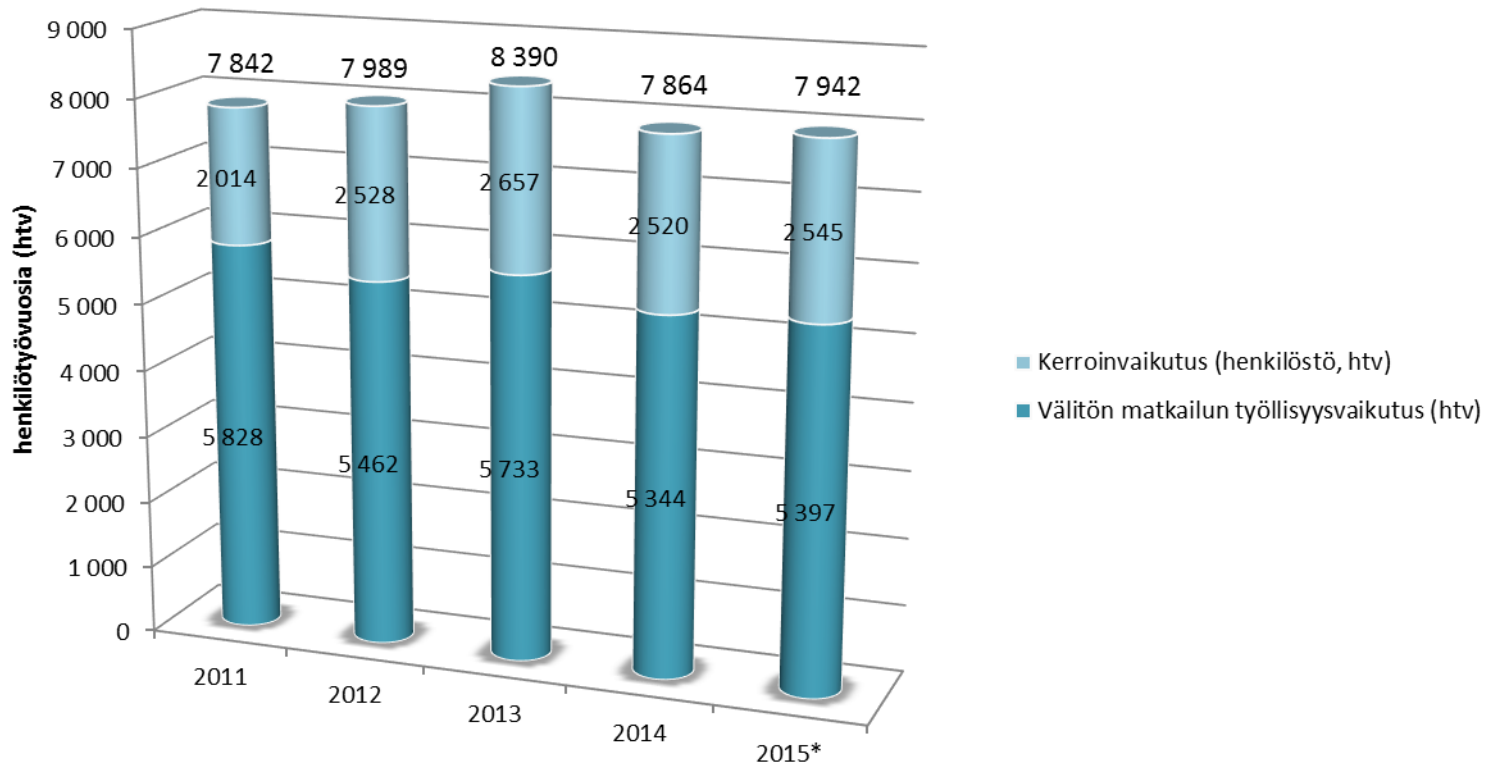

TURKU
ÅBO

Matkailutulon jakautuminen välittömään ja kerrannaiseen vaikutukseen Varsinais-Suomessa 2011-2015

Matkailun aikaansaama välitön ja kerrannainen työllisyys Varsinais-Suomessa 2011-2015

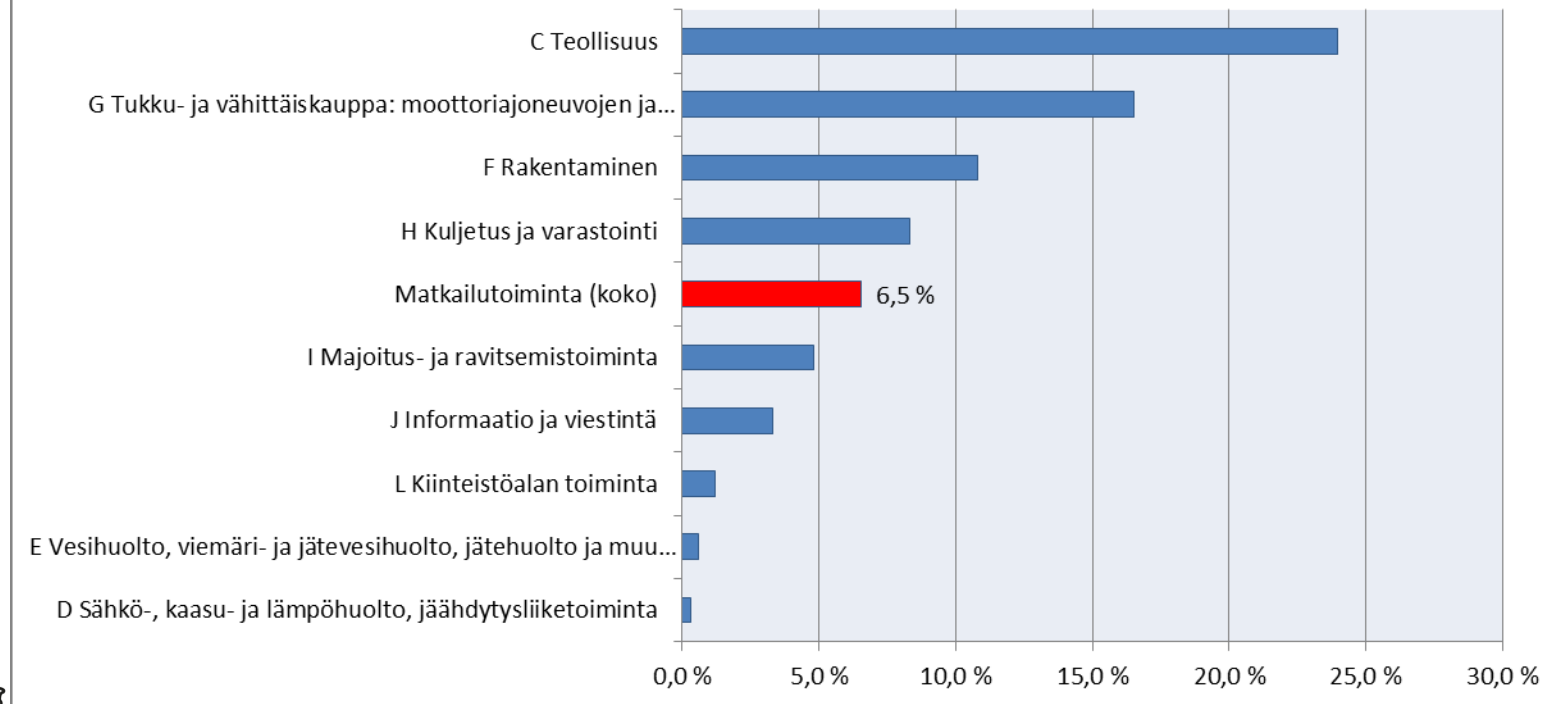
Matkailutoiminnan merkitys Varsinais-Suomessa

Matkailutoiminnan henkilöstö suhteessa yritystoiminnan ja teollisuuden henkilöstöön Varsinais-Suomessa 2011-2014

vuodet	kaikki yritykset	teollisuus
2011	6,3 %	24,6 %
2012	6,4 %	26,2 %
2013	6,8 %	29,0 %
2014	6,5 %	27,2 %

Matkailutoiminnan työllisyysmerkitys Varsinais-Suomessa

Matkailuhenkilöstö ja päätoimialojen henkilöstö suhteessa Varsinais-Suomen
koko yrityshenkilöstöön 2014

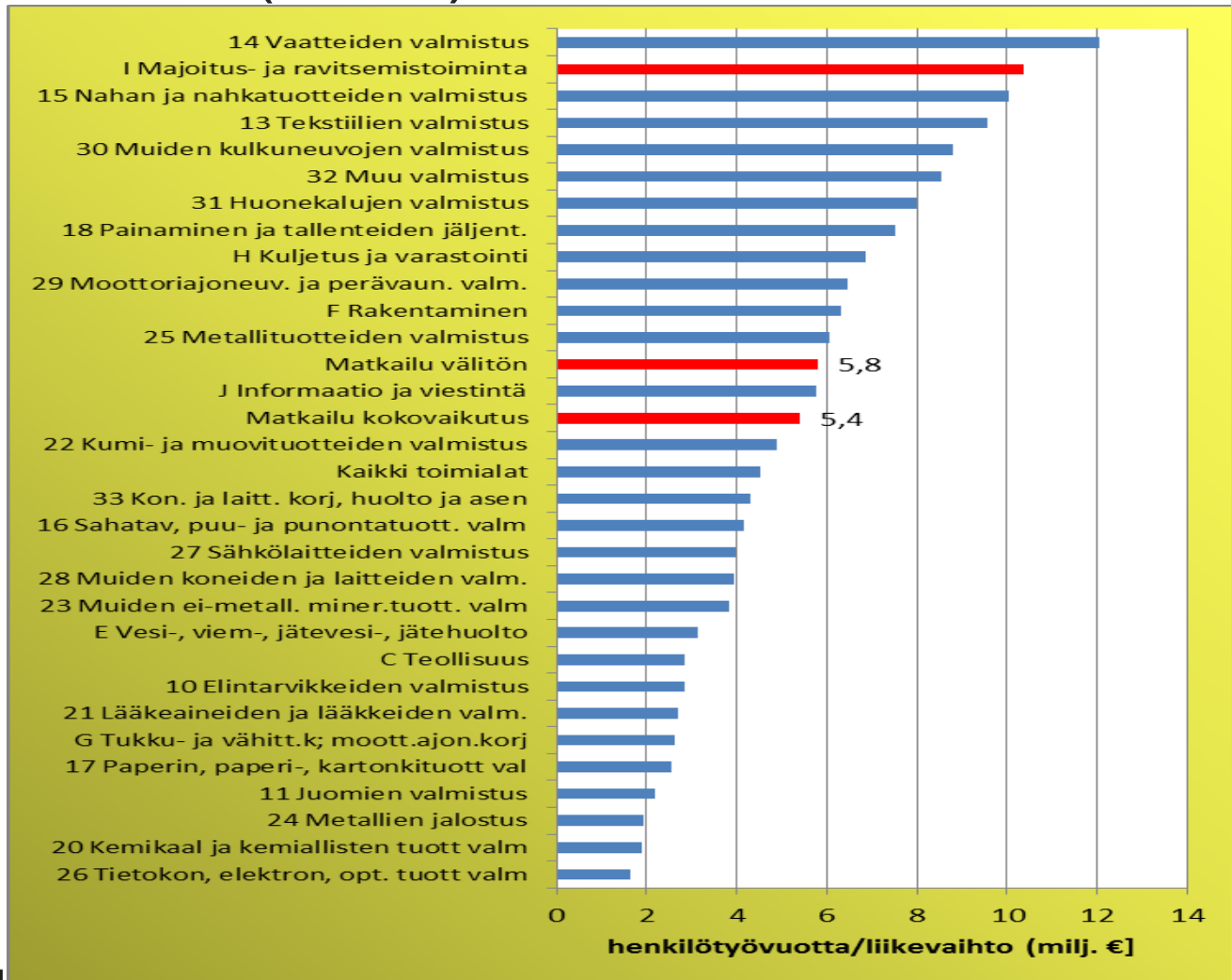

Matkailun merkitys: työllistävyys 2014

Liikevaihtomiljoona matkailussa aikaansaa 5,9 htv (välitön matkailutyöllisyys)

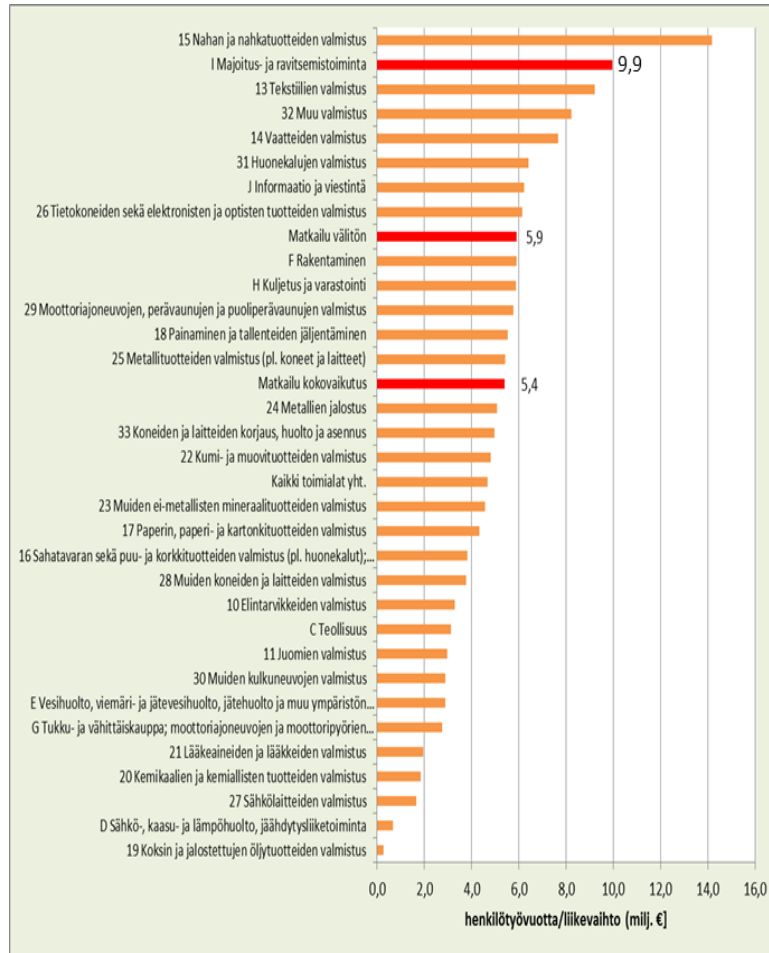

Vertailu: Matkailun työllistävyys Varsinais-Suomessa (2011)

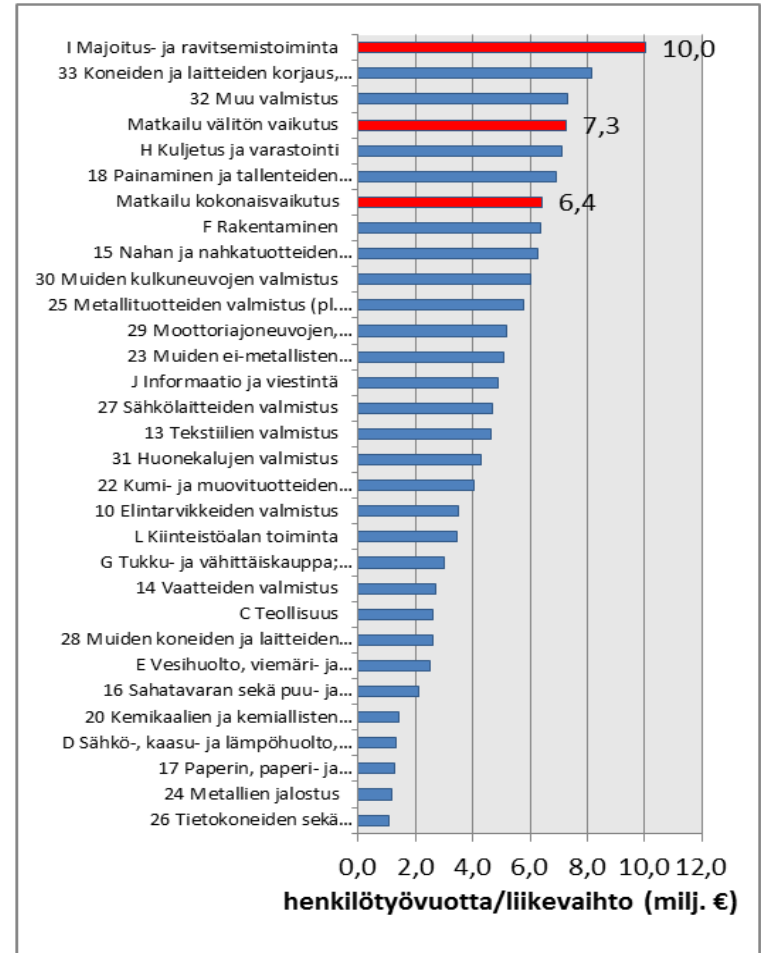

Aluevertailu: Matkailun työllistävyys Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa (2014)

Varsinais-Suomi

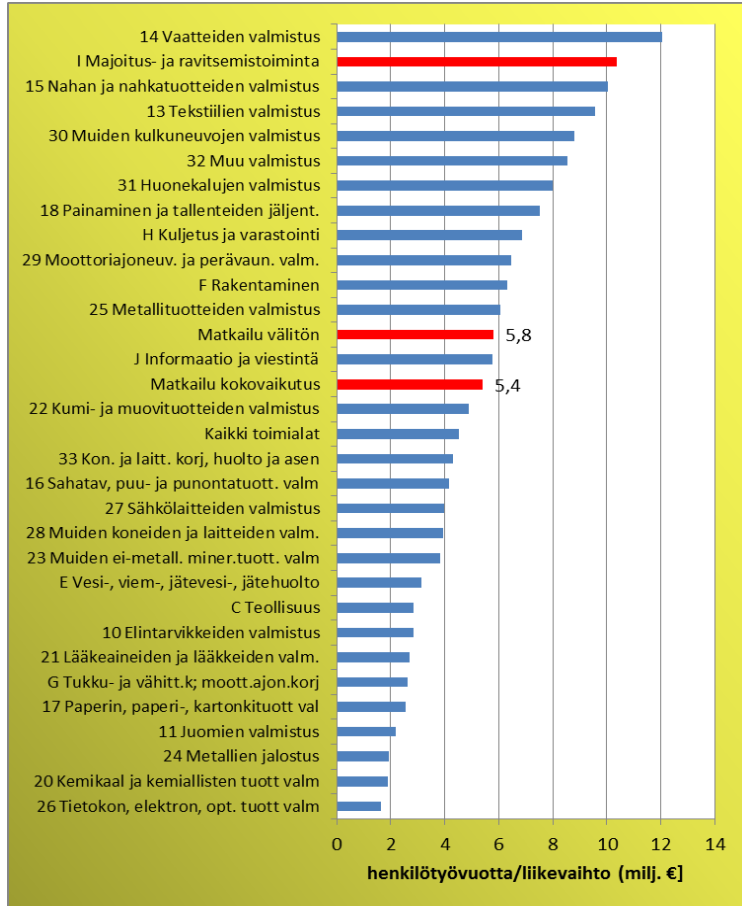

Satakunta

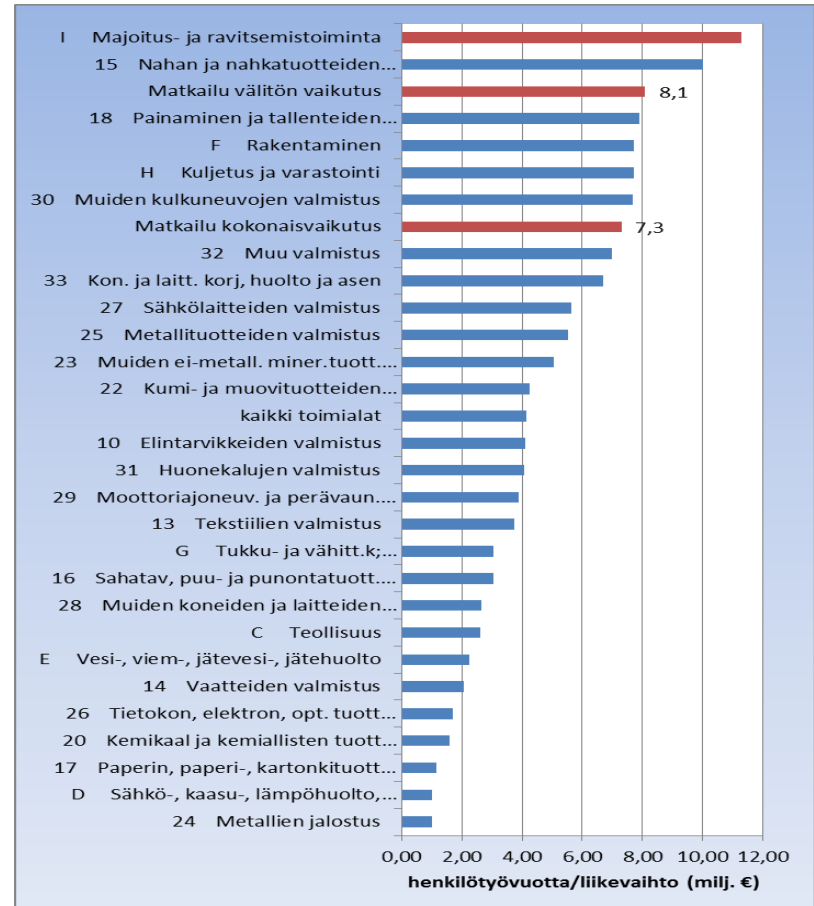

Vertailu aiempaan: matkailun työllistävyys Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa (2011)

Varsinais-Suomi

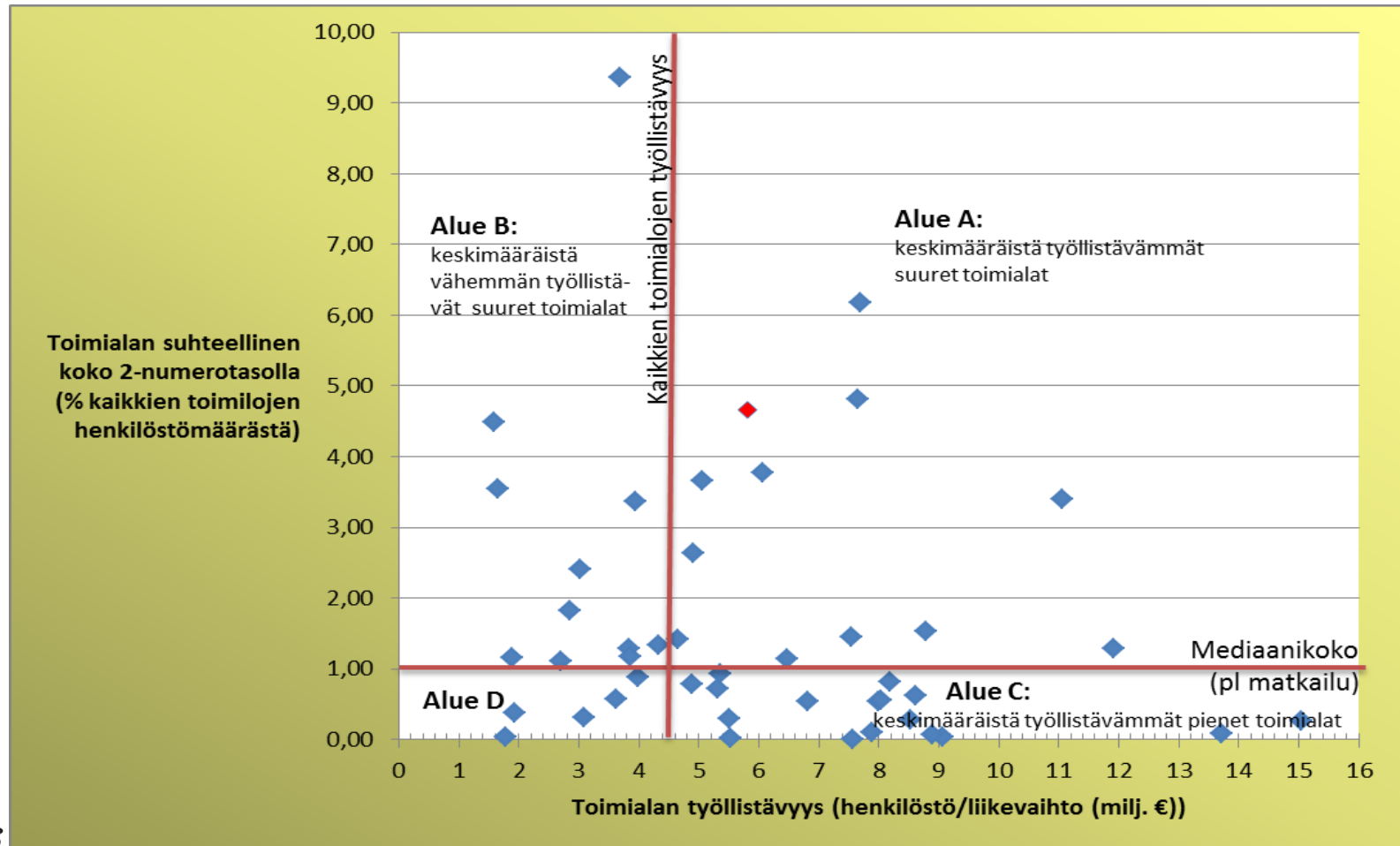

Satakunta

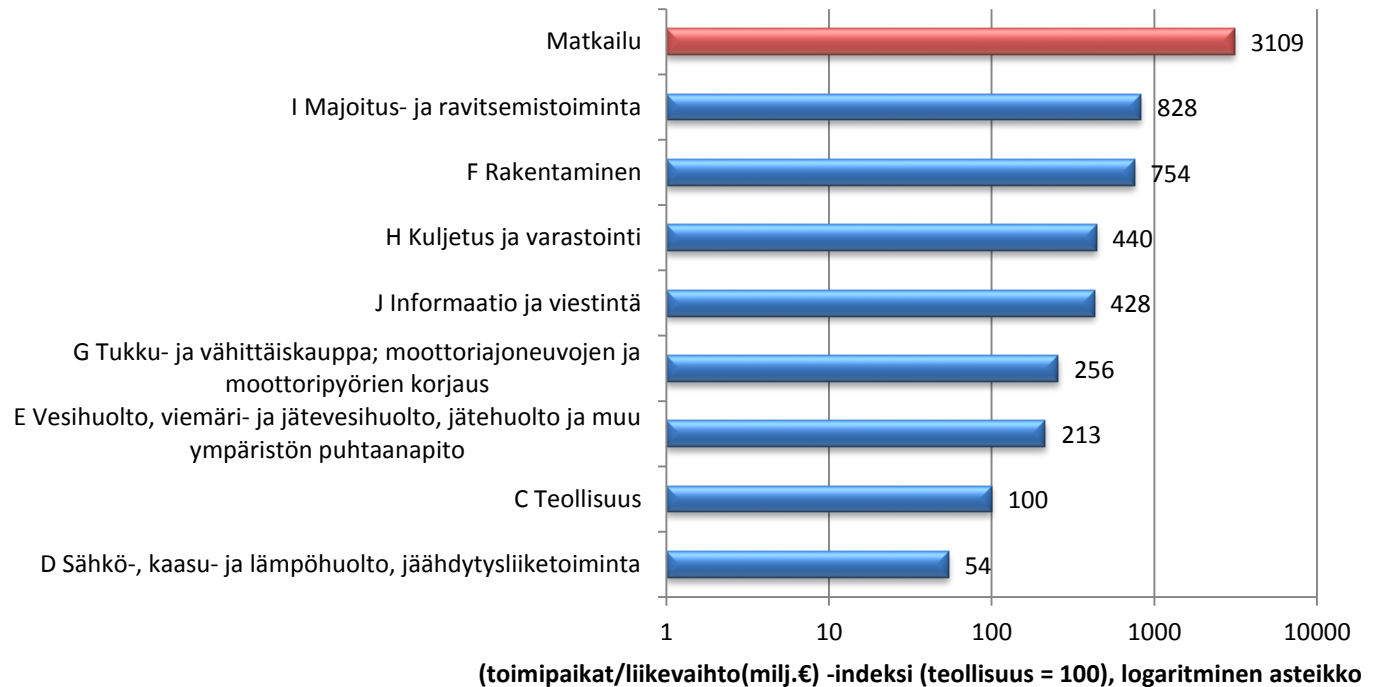
Työllistävyyden merkitys toimialoittain Varsinais-Suomessa, 2011

(tol 2-numerotaso, pl. MATKAILUALA)

Matkailun ja eräiden päätoimialojen sisäisen tulo muodostuksen suhteellinen resilienssi-indeksi¹ (teollisuus = 100) Varsinais-Suomessa 2014

matkailussa yli 31-kertainen määrä toimipaikkoja osallistuu liikevaihtomiljoonan synnyttämiseen verrattuna teollisuuteen

¹ Alueellinen toimialojen sisäinen tulo muodostuksen suhteellinen resilienssi-indeksi kertoo sen, kuinka monta kertaa enemmän toimialan toimipaikkoja osallistuu liikevaihtomiljoonan synnyttämiseen verrattuna alueen teollisuuteen. Indeksien suuri arvo heijastaa toimialan tulo muodostuksen vähäisempää häiriöherkkyyttä.

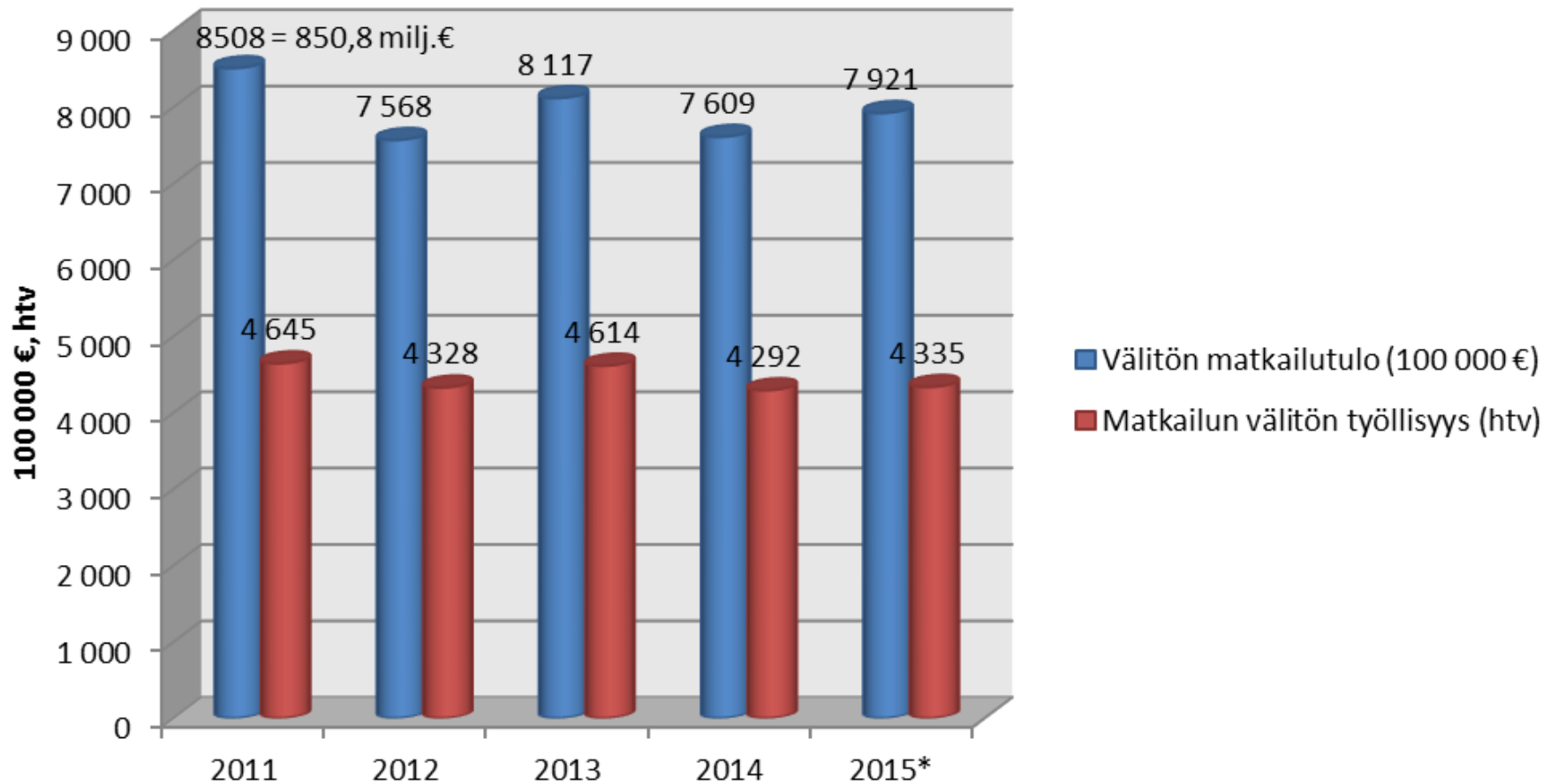
2. Turun seutukunta

Turun seutukunta

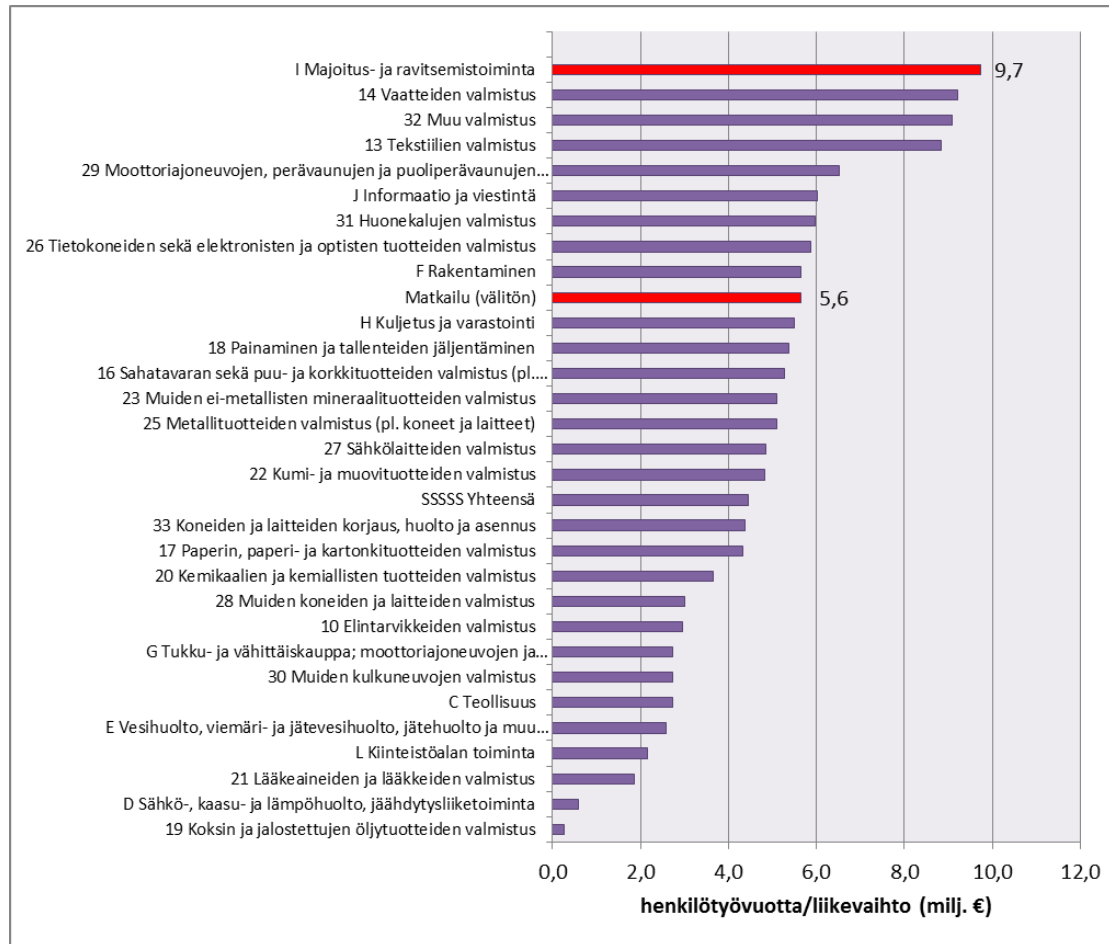
VÄLITÖN MATKAILUTULO JA -TYÖLLISYYS TURUN SEUTUKUNNASSA 2011-2015

Muuttuja	2011	2012	2013	2014	2015*
Liikevaihto (milj. €)	850,8	756,8	811,7	760,9	792,1
Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		-94	54,9	-50,8	31,2
Liikevaihdon muutos (%)		-11,0 %	7,3 %	-6,3 %	4,1 %
Osuus Varsinais-Suomen matkailutulosta (%)	84,8 %	82,8 %	84,5 %	83,5 %	83,5 %
Henkilöstö (htv)	4 645	4 328	4 614	4 292	4 335
Henkilöstön muutos (htv)		-317	286	-322	43
Henkilöstön muutos (%)		-6,8 %	6,6 %	-7,0 %	1,0 %
Osuus Varsinais-Suomen matkailutyöllisyydestä (%)	79,7 %	79,3 %	80,5 %	80,3 %	80,3 %

Matkailun välitön työllisyys (htv) ja tulo (100 000 €) Turun seutukunnassa 2011-2015*

Matkailun työllistävyys Turun seutukunnassa verrattuna päätoimialoihin ja teollisuuden alatoimialoihin 2014

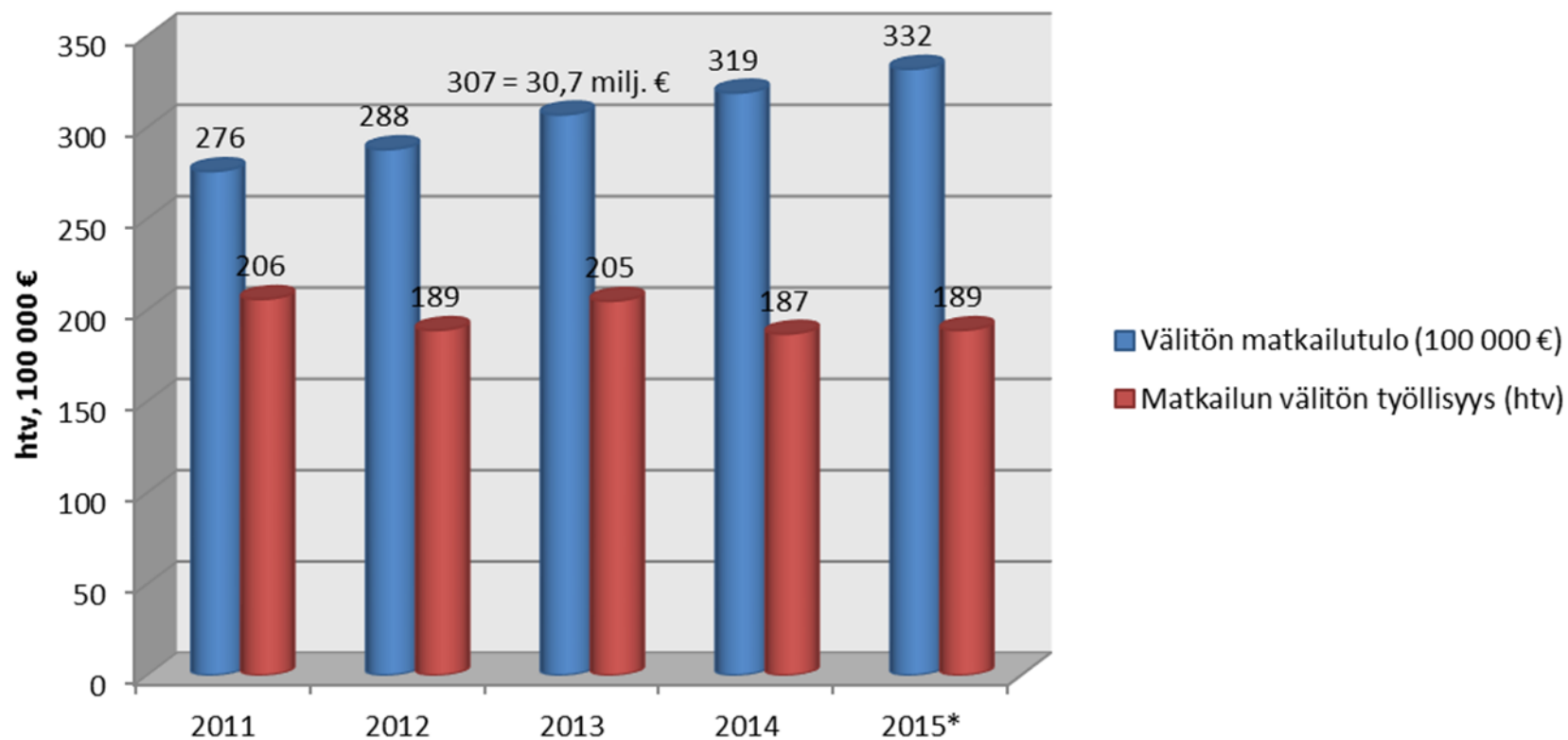
3. Vakka-Suomen seutukunta

Vakka-Suomen seutukunta

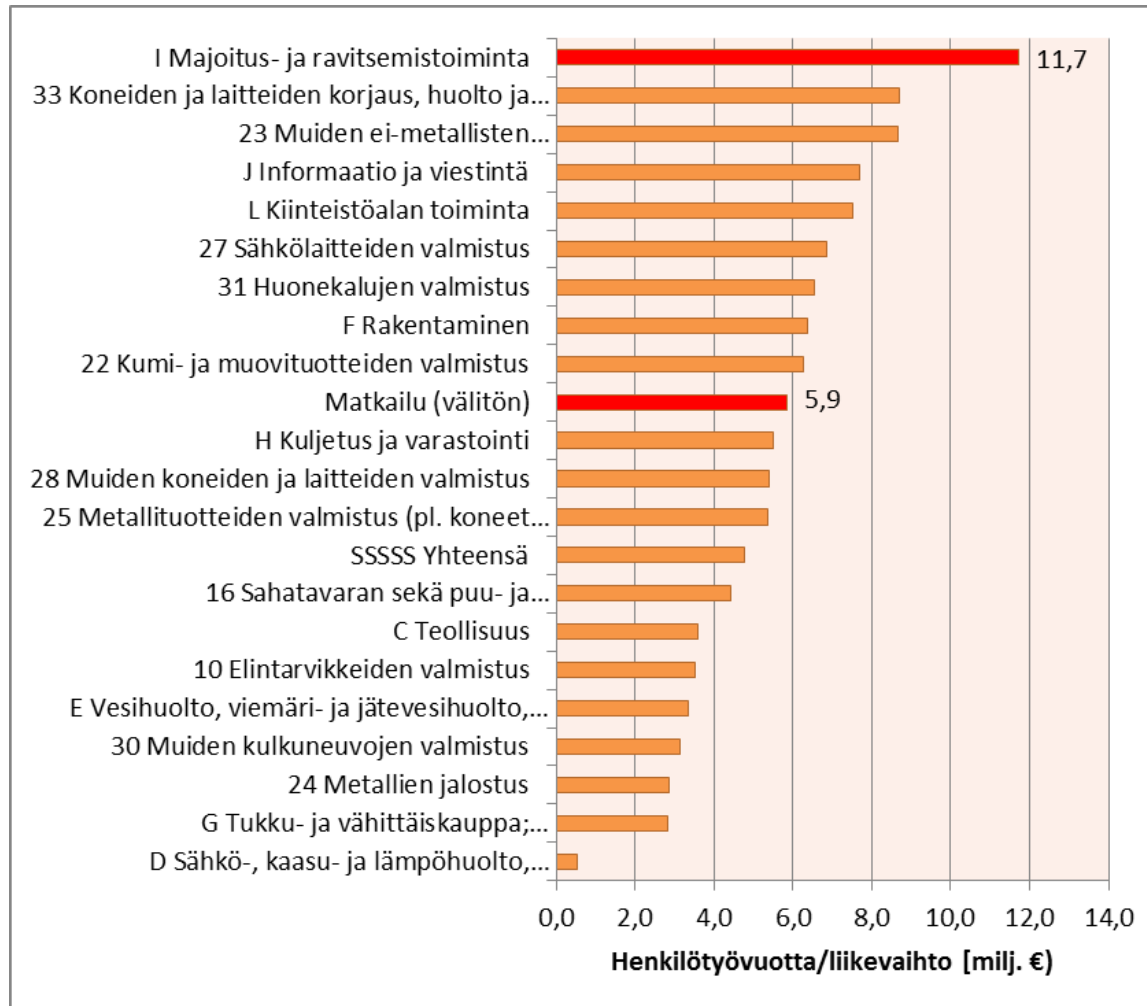
VÄLITÖN MATKAILUTULO JA -TYÖLLISYYS VAKKA-SUOMEN SEUTUKUNNASSA 2011-2015

Muuttuja	2011	2012	2013	2014	2015*
Liikevaihto (milj. €)	27,6	28,8	30,7	31,9	33,2
Liikevaihdon vuosimuutos (milj. €)		1,2	1,9	1,2	1,3
Liikevaihdon muutos (%)		4,3 %	6,6 %	4,0 %	4,1 %
Osuus Varsinais-Suomen matkailutulosta (%)	2,7 %	3,2 %	3,2 %	3,5 %	3,5 %
Henkilöstö (htv)	206	189	205	187	189
Henkilöstön muutos (htv)		-17	16	-18	2
Henkilöstön muutos (%)		-8,3 %	8,2 %	-8,6 %	1,0 %
Osuus Varsinais-Suomen matkailutyöllisyydestä (%)	3,5 %	3,5 %	3,6 %	3,5 %	3,5 %

Matkailun välitön työllisyys (htv) ja tulo (100 000 €) Vakka-Suomen seutukunnassa 2011-2015*

Matkailun työllistävyys Vakka-Suomen seutukunnassa verrattuna alueen päätoimialoihin ja teollisuuden alatoimialoihin 2014

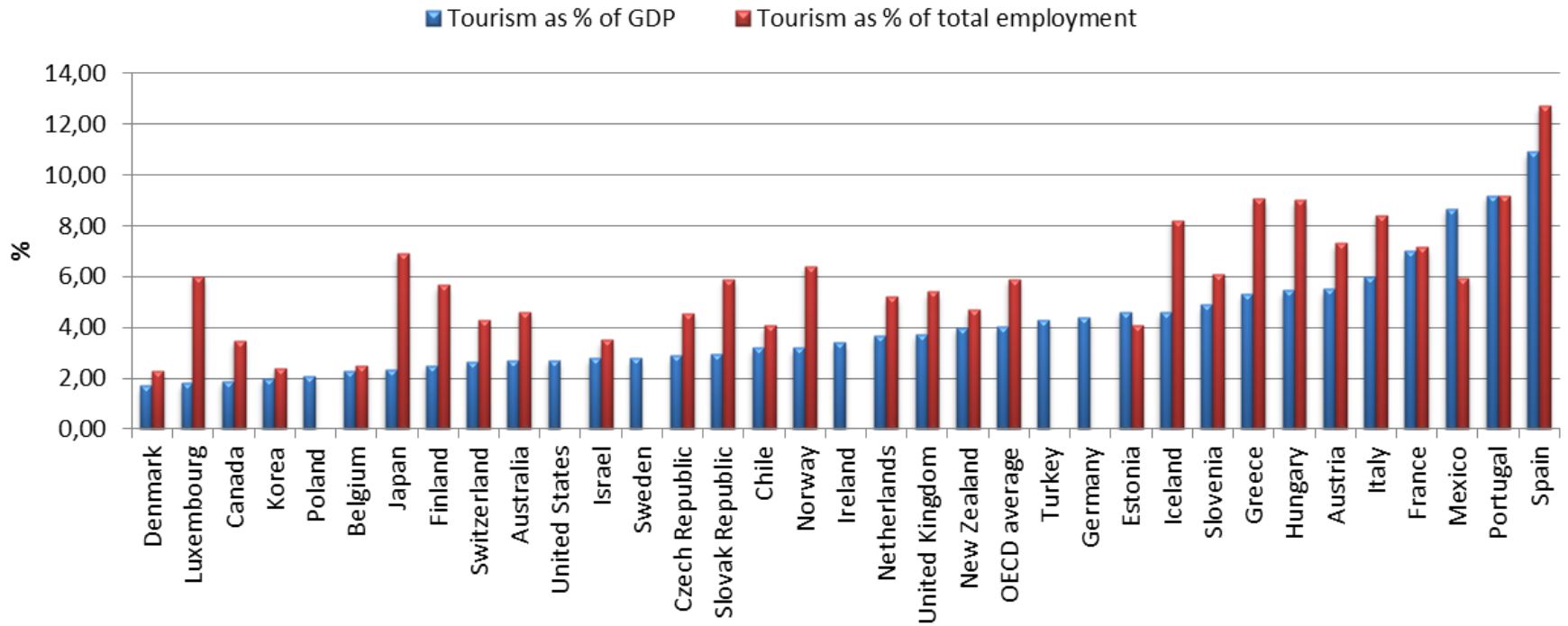

4. Vertailua ja johtopäätöksiä

Kansainvälistä vertailua

Välittömän matkailutulon ja työllisyyden merkitys OECD-maissa 2014*

Johtopäätöksiä: tulosten vertaaminen

1. Eri vuosien tuloksia tässä tutkimuksessa tarkastelluilla alueilla voidaan verrata toisiinsa

=> matkailutulon ja -työllisyyden kehittyminen järkevä seurantakohde jatkossakin

2. Tulosten vertailua muihin alueisiin ei voida tehdä luotettavasti muutoin kuin Satakunnan ja sen seutukuntien osalta, koska muiden vertailualueiden/-tutkimusten arviointimenetelmät ja -ajankohdat eivät ole keskenään yhteneväisiä
3. Sikäli, kun matkailutuloselvityksiä tehdään myös muissa maakunnissa ja seutukunnissa tässä käytetyllä numeerisella alueellisen matkailun mallilla ALMA^{num}, niin tuloksia voidaan alueittain luotettavasti vertailla.

Muodostetun mallin hyvät puolet:

1. Yksinkertainen ja helppo päivittää
 - a. vuosittaiset perusaineistokustannukset kohtuulliset, mutta
 - b. tässä lasketut ennakoarviot saadaan suhdanneaineistosta
2. Tilastoihin perustuva tuloperusteinen malli
 - a. voitaisiin täydentää menoperusteisella kyselytutkimuksella (kyselyt matkailijoilta ja/tai potentiaalisilta matkailijoilta) ja/tai
 - b. tuloperusteisella kyselytutkimuksella (kyselyt matkailuyrittäjille ja matkailuun liittyville toimialoille).

Johtopäätöksiä: Jotkin matkailuasiat vaatisivat täsmällisempää tutkimista?

- Tapahutumien aluetaloudelliset tulo- ja työllisyysvaikutukset ja muut vaikutukset (mm. imago-vaikutus, kulttuuripääoman kertyminen, elämystalous, tapahtumaosaaminen)
- Vapaa-ajan asuntojen vaikutus matkailutuloon ja -työllisyyteen kunnittain
- Täsmällisemmät kuntakohtaiset ja seutukuntakohtaiset matkailun erityispiirteet, yksittäiset matkailutoimijat
- Matkailun potentiaali aluetalouden vihreämmän ja osallistavamman (s.o. työllistävemmän ja hyvinvointia laajemmalti jakavan) kasvun näkökulmasta, kansainvälisen, kansallisen ja alueellisen keskinäisriippuvuuden ja alueen/asukkaiden tunnettuuden lisääntymisen näkökulmasta sekä alueellisen jakamistalouden näkökulmasta.
- Matkailun kohdealueiden diversifioitumisen näkökulma (edellytykset ja vaikutukset): mm. maaseutu- ja luontomatkailu, ruokaturismi, kulttuuri- ja tapahtumamatkailu, ihmiskäyttöiset liikuntamahdollisuudet (mm. pyöräily, luistelu, hiihto, sukellus...))
- Uusien kulutustrendien, talouden robotisaation ja digitalisaation, turvallisuuskysymysten ja ilmaston muutoksen tulevat vaikutukset matkailuun

” Old town,
but pretty
funky! ”

Kiitos!